

Qəzet mövzusunda

Bakıdan rayon mərkəzlərinə 3-4 saata, rayon mərkəzlərindən kəndlərə 3-4 günə

Jurnalistləri bal arısına bənzədənələr yanılmayıblar. Bal arıları güldən-gülə, çiçəkdən-çiçəyə qonub şirə çəkərək insanlar üçün faydalı bir məhsul ortaya çıxardıqları kimi, jurnalistlər də aktual bildikləri, cəmiyyət üçün vacib hesab etdikləri mövzuları, eləcə də rastlaşdıqları hadisələri qələmə alır, faktlar toplayır, təhlillər, müqayisələr aparır və beynəlxalq süzgəcindən keçirərək ictimaiyyətə çatdırırlar.

Amma bu da jurnalistikada, o cümlədən qəzetçilikdə jurnalistlərin gördükləri işlərin hamısı deyil. Gün ərzində ölkənin, eləcə də dünyanın ictimai-siyasi həyatında baş verən mühüm hadisələr, xəbərlər, verilən sərəncamlar, qəbul edilən qanunlar, qərarlar operativ dərc olunaraq oxuculara çatdırılmalıdır. Rəsmi mənbələrdən belə materiallar isə redaksiyaya bəzən gecəyarısı daxil olur. Belə halda qəzeti "söküb", yenidən qurmaq lazım gəlir. Ona görə də jurnalistlər üçün iş günü və saati anlamı yoxdur. Onlar həftənin 7 günü və az qala sutkanın 24 saati iş başındadırlar.

Amma bunları yazmaqda məqsədimiz heç də qəzetçiliyin mürəkkəbliyini qabartmaq deyil, baxmayaraq ki, bunu danmaq, görməzliyə vermək olmaz. Jurnalistlər belə həyatı könüllü qəbul etmişlər: əgər sən qəzetçi peşəsini seçmişsən, rahatlığını birdəfəlik unut, çünki sən dünyanın yaxşısına da, pisinə də cavabdeh olan peşə sahibisən.

İndi isə keçək əsas mətləbə. Yeni sadaladığımız və sadalamadığımız zəhmət bahasına başa gələn qəzetlərin son ünvanı - oxucuya çatdırılmasına. Təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, bu gün ölkədə mətbuatın yayılması, çatdırılması prosesi, yumşaq desək, bərdə vəziyyətdədir. Biz heç də mövcud qəzet köşklərinin əsas "iş"nin əhaliyə qəzet və jurnal çatdırmaqdan daha çox saqqız və sudan tutmuş siqaretə cən satan universal kiçik ticarət obyektlərinə çevrildiklərini nəzərdə tutmuruq. Bu barədə çox yazılıb, deyilib, göstərilib və təəssüf ki, heç bir nəticəsi olmayıb! Qısa da olsa, bu dəfə bəhs etmək istədiyimiz problem qəzetlərin kənd yerlərindəki abunəçilərə vaxtında çatdırılması, daha doğrusu, çatdırılmamasıdır.

Deməli, proses belədir: gündəlik qəzetlər rayon mərkəzlərinə məsafədən asılı olaraq gündüz saatlarında gəlib çıxır. "Mətbuatyayım" ASC-nin yerlərdəki idarələri və ya şöbələri gələn qəzetləri qəbul edib çeşidləyir. Qəzetlər həmin günün ikinci yarısında rayon mərkəzlərindəki abunəçilərə çatdırılır. Qəsəbə və kəndlərə gəldikdə isə, burada vəziyyət fərqlidir, başqa sözlə desək, acınacaqlıdır. Məsələn burasındadır ki, kənd və qəsəbələrdəki abunəçilər qəzetləri dərc edildiyi tarixdən 2-3, hətta bəzən 4 gün sonra ala bilərlər. Səbəbi də odur ki, regional idarələr tərəfindən yerlərə göndərilən qəzetlər şəhidləndirib rayon mərkəzindəki abunəçilərə çatması onları götürüldükdən sonra qəsəbə və kəndlərdəki abunəçilərin qəzetləri növbəti gün poçt gətirən maşınla təzədən "Mətbuatyayım"ın regional idarələrinə göndərilir. Qəzetlər yalnız həmin günün ertəsi regional poçt filialının xətlər üzrə təhkim olunmuş maşınları ilə qəsəbə və kəndlərə çatdırılır.

"Mətbuatyayım" ASC-nin Neftçala rayonu üzrə sahə rəisi Leyla Zahidova deyir ki, 33 ildir bu işdə çalışır: "Əvvəllər mühasib işləmişəm. Regional idarələr yarananda ştatlar ixtisara düşdü. Məsələm gördüklər ki, qalıb sahə rəisi kimi fəaliyyətimi davam etdirim. Ötən illər ərzində abunənin heç vaxt belə vəziyyətdə olduğunu görməmişəm. Təkcə keçən illə müqayisədə abunə 40-50 faiz azalmışdır. Bunun da nəticəsində əməkhaqqım 250 manatdan 118 manata düşmüşdür. Doğrusu, işə gəlməyə həvəsim də qalmayıb".

Biləsuvar rayonunda sözügedən sahə üzrə çeşidləyici işləyən Füzuli Məmmədov da təxminən eyni gileyləri dilə

gətirdi: "Bir qəzetin yerlərə çatdırılması üçün ayrılan vəsait 2 qəpikdir. Bu gün bir kənddə ən yaxşı halda 5-6 abunəçi olur. Siz deyiniz, günə 10-12 qəpiyə kim işləyər?"

Göründüyü kimi, bir tərəfdən abunənin sayının kəskin azalması, digər tərəfdən bir neçə il bundan öncə "Azərpoçt" MMC və "Azər mətbuatyayım" ASC-nin regional idarələrinin yaradılması qəzetlərin kənd və qəsəbələrdəki abunəçilərə vaxtında çatdırılması sarıdan bir sıra problemlər doğurmuşdur. Yeni qurumlar işi təkmilləşdirmək, asanlaşdırmaq əvəzinə, əksinə, çətinliklər, bürokratik əngəllər törətmişlər.

Heç nə izah etmək mümkün deyil ki, rayon mərkəzinə gələn qəzet və jurnalları həmin rayonun kəndlərinə çatdırmaq üçün onlar yenidən niyə regional idarələrə qaytarılmalıdır? Bu, nəqliyyatla bağlıdır, zəhmət çəkib problemi həll etsinlər. Yox, əgər güman edirlərsə ki, kənd camaatı qəzet oxumur, onlara nə bu dövlətin qanunları, hökumətin qərarları lazımdır, nə də Prezidentin imzaladığı sənədlərin məzmunu, səhv fikirləşirlər. Ən azından ona görə ki, həmin qanun və qərarlar, sərəncam və fərmanlar əhali üçündür. Azərbaycanda isə əhlinin təxminən yarısı kəndlərdə yaşayır. Yəqin ki, təkcə bu arqument və ya fakt kifayətdir ki, mövcud problemin həlli üçün tədbirlər görülsün və bir gün "ömrü" olan qəzetlər oxuculara gec çatdırılma səbəbindən yazılı kağız parçasına çevrilməsin.

Azərbaycan maarifçiləri XIX əsrdə qəzet - yazılı mətbuat yaratdılar ki, xalqı maarifləndirsinlər, doğru yola yönəlsinlər. XXI əsrdə isə həmin qəzetlərin insanlara çatdırılması yolları bağlanılır. Güman etmirik ki, bu yazı ilə problem həllini tapsın. Çünki dövlət səviyyəsində bu məsələ ilə məşğul olan yoxdur! Özlə qurumlar isə şəxsi maraqlarını düşünürlər.

Deyəsən, növbə qəzetlərin sıradan çıxarılmasına çatıb! Görək sonrası nə olur...